

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

AREALER NOK?

INNKALLING TIL ÅRSMØTET 2. APRIL – SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Arealer nok?

Oppfatt dette som det retoriske spørsmålet det er – har vi arealer nok? Vi hadde jo alltid trodd at i Norge har vi da plass nok, og i Osloområdet har vi da plass nok. Men det har vi altså ikke. 30.000 mennesker flytter inn til sentrale strøk i NOAs nedslagsfelt hvert år nå. Tygg på det! Arealet vi har til disposisjon er gitt, det blir ikke større. Tvert imot; 25 prosent av Europas landarealer er allerede nedbygd av byer og asfalt – og det bare fortsetter. Og hva skjer hos oss, vi som er europamestere i arealsløsning?

Steinar Saghaug har tatt imot utfordringen og meddeler her sitt syn på mulig utvikling de nærmeste ti årene. Ganske forsiktig antyder den kloke mann at han

har et personlig ønske om sterkere regional styring av bolig-, nærings- og infrastrukturbygging i hovedstadsområdet, men innser at det kommunale selvstyret trolig vil være overordnet slike hensyn også i de kommende årene.

Naturvernforbundet i Bærum har også sett skriften på veggen, og gjort det de mener man burde gjøre i alle kommuner – å få registrert sine grønne lunger, for så med økt tyngde å kunne kreve at disse lungene skal overleve arealpresset. 150 perler har man kommet frem til. I samme ånd har man der også nettopp fått opprettet et Bærum Natur- og Friluftsråd som en motvekt mot det arealkrevende Bærum Idrettsråd.

I bokspalten er vi denne gang også dypt inn i det samme temaet. Sigmund Hågvar og Bredo Berntsen har i boken Norsk Natur – farvel?, som ventes å komme ut omtrent samtidig med dette heftet, tatt det løft det er å sammenstille det vi har av kunnskap på en overskuelig måte for å vise hvordan vår norske natur svinner inn.

Dette og mer av stoffet i dette heftet skulle kunne være med på å få en spennende debatt på NOAs årsmøte 2. april. Møt opp!

Frithjof Funder, redaktør

PS: Tom Ekeli takkes for tre år som redaktør. Tom og jeg bytter nå om på ansvaret, han fortsetter som det vi kaller redaksjonsassistent.

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo
Telefon 22 38 35 20
e-post adresse: noa@noa.no
hjemmeside: www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonen avsluttet 15. februar 2008

Forsidefoto av Bård Bredeesen. Morgenstemning ved Østensjøvannet.
Bildet er hentet fra boken NORSK NATUR – FARVEL?,
se omtale side 15. Mottatt med takk fra Unipub forlag.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2008
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel.
Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

Trykk: Grefslie Trykkeri Opplag: 5.100
ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på resirkulert papir.
Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det.

Innhold

- Visjoner for Osloområdet 2018
- Snarveier til trivsel – 150 grønne lunger i Bærum
- Bærum Natur- og Friluftsråd på plass
- Terje Sundvoll til minne
- Bilkjøring i Marka
- Salting av veiene – et betydelig naturvernproblem
- Bra og mindre bra ved utkastet til lov om Osloområdet
- Jørgen Stubbesitter
- Sett og sakset
- Bokspalten
- Hva skal vi konsentrere oss om i NOA?

Papirkvaliteten. Ved en misforståelse, men vennlig ment fra trykkeriets side, ble forrige hefte ikke trykket på resirkulert papir. Til deres forsvar ble det trykket på et miljøvennlig papir. Men altså ikke godt nok for oss.

Et nytt og blankt år ligger foran oss, men ingen store, hvite vidder her i området foreløpig. Det kommer nok!

Perioden siden siste utsendelse av Grevlingen før jul, har vært preget av kalenderen her på kontoret. I november og desember er det hovedprioritet. Og salget har gått bra, men vi har fremdeles noen igjen. Disse ønsker vi ikke å kaste, men vil gi dem bort til personer eller bedrifter som markedsføring / vervemulighet. Vi kan dessverre ikke påta oss å sende ut, men kan forsøke å bringe, hvis dere ikke kan hente selv. Ta kontakt hvis du arbeider i en bedrift hvor det er mulig å legge ut kalenderne.

Vi har hatt to telefonhenvendelser fra personer som mener Oslo kommune er en "sinke" når det gjelder renovasjon. En er kommet flyttende fra Bergen og var sjokkert over Oslo som ikke hadde innsamling av plast og kompost. Den andre bodde i Haugesund og lurte på hvorfor en liten by som Haugesund sorterer avfall og ikke Oslo.

Vi sender ut NOAs Ark, vår e-post-avis, som pdf noen ganger hvert år. Av og til kan filen være større enn noen ønsker. Hvis du ønsker å unngå å få den i innboksen din, kan du lese den på hjemmesiden vår. Gi beskjed hvis du vil strykes av listen! Hvis du ikke får den og gjerne vil stå på listen, gi beskjed til laila@noa.no.

I 2007 fikk vi 564 nye medlemmer, men mistet også dessverre nærmere 300. I år er det kampanjeår og nye medlemmer får førsteårsrabatt på kontingenten. Se venstre spalte.

Laila Holmen

KAMPANJEÅRET 2008

Førsteårsrabatt for nye medlemmer på kontingenten i 2008:

kr 200,-
for hovedmedlem

kr 300,-
for familie i samme husstand

kr 100,-
for student

kr 100,-
for pensjonist eller trygdet

kr 175,-
for pensjonistpar eller studentfamilie

Gå ut og verv.
På forhånd takk!

Frønsvollen

Årsrapporten for 2007 er et overbevisende dokument som klart viser at dugnadsarbeid ikke er en glemt aktivitet her til lands! Drøye 450 timer har gjengen brukt på å sette i stand våningshuset og låven slik de vil ha dem, 150 timer på kulturlandskapet og hagen, over 80 timer på vedhugst og ti timer på tilsyn med dyrene.

Frønsvollen skal være NOAs samlingssted i Marka, med fokus på markakulturen, eventyrskogene, kulturlandskapet, det enkle friluftsliv og naturopplevelser. Stedet er leiet på åremål av Oslo kommune, og Friluftsetaten har montert skigarder, elektrisk gjerde og således tilrettelagt for beitedyrene. Våningshuset har kjøkken, stue med ny vedovn, soverom med fire køyesenger, enkelt dusjbad, bod og vindfang.

Prioriteringer for 2008 er økt innsats for hagebruk og dyrking, ytterligere rydding av beitemarken, overnattingsmuligheter på låven – og ikke minst rekruttering av flere entusiaster til arbeid og dugnad!

Sommer med beitedyr på Frønsvollen.

Foto: Jens Gram

Visjoner for Osloområdet 2018

av Steinar Saghaug

Vi har bedt Steinar Saghaug, leder i Østmarkas Venner og profilert og reflektert oslopolitiker, om å dele sine visjoner om utviklingen i vårt område de nærmeste ti årene.

"Det er vanskelig å spå, særlig om framtida" heter det i et litt forslitt ordspill. Men ikke desto mindre er det en spennende utfordring å la tankene fly etter en kurs som ikke er ferdig stukket ennå – eller er den det?

Da klimadebatten endelig kom på alles dagsorden, våknet plutselig mange politikere til noe som minnet om en "blåmandag". Det er litt skremmende at den politiske oppskriften (på tross av klimaforlik) for en tryggere morgendag fortsatt er uklar og lite konkret. Tidligere generasjoner politikere og beslutningstakere har til en viss grad kunnet unnskyldte seg med "at vi visste ikke bedre". Nå ser vi resultatene av tidligere miljøsynder, og vi har kunnskapen som skal til for å endre politikken i bærekraftig retning. Men vil det skje?

Mange av oss som er med i friluft- og miljøorganisasjonene er eller har også vært aktive i politisk arbeid. Det synes jeg er bra. Vi lever i et demokrati som baserer seg på at folk bestemmer hva slags politikk som skal føres. Derfor er målet om en bedre miljømessig utvikling av hovedstadsområdet noe som krever deltagelse og engasjement fra hver enkelt av oss. Det gledelige nå er at "folket" synes å være mer åpne for nødvendige klimatiltak som mer miljøvennlig transport, mest mulig gjenvinning av avfall, redusert eller mer

effektiv energibruk, enn våre folkevalgte synes å være.

Den voksende biltrafikken er en av Osloområdets største utfordringer. Vegtrafikken ventes å øke med om lag 30 prosent fram mot 2025 hvis det ikke iverksettes nye tiltak for å dempe veksten. Spredt by- og tettstedsutvikling, uten gode kollektivtilbud, medvirker sterkt til økende biltrafikk. Bevaring av markagrensa hindrer en skadelig utflytende by- og tettstedsutvikling. En forutsigbar og varig markagrensa er god miljøpolitikk for framtida som også har positiv virkning for mange sektorer. På samme måte er det viktig å få fastsatt en "indre markagrensa" for å bevare de verdifulle grøntområdene i de bebygde områ-

dene i Oslo og tettstedene rundt byen.

Hvem er det som egentlig bygger byen? Nærmere 95 prosent av alle reguleringsplaner i Oslo fremmes av private. Private utbyggere har også ansvaret for infrastrukturen i de store byggeprosjektene. Det bør i det minste være et tankekor at dette gir private interesser større innflytelse på byutviklingen i Oslo enn i de fleste andre europeiske byer. Når private interesser i så sterk grad styrer hovedstadsutviklingen, er det en fare for at det blir kortsiktige løsninger (de vil ha sine penger raskt tilbake) hvor overordnede hensynet til miljø og klima blir skadelidende.

Personlig har jeg også et ønske om sterkere regional styring av

Sola over Tryvannsåsen får være symbolet på tro på livgivende krefter.

Foto: Steinar Saghaug

bolig-, nærings- og infrastruktur-utbygging i hovedstadsområdet, men innser at det kommunale selvstyre trolig vil være overordnet slike hensyn også i de kommende årene.

Det er ingen tvil om at kollektivtrafikken i hovedstadsområdet går lysere tider i møte med de forslag som nå foreligger til senere behandling av Stortinget. Det synes også å være enighet mellom politikerne, i vårt område, om at det er nødvendig å dempe veksten i biltrafikken og øke kollektivandelen i regionen. Men samtidig sies det at det er fortsatt behov for å bygge ut deler av vegsystemet for å sikre framkommelighet, øke sikkerheten og redusere miljøproblemene. Jeg synes dessverre jeg fortsatt hører

mange som tror på medisinene – ”at det er mulig å vegbygge seg ut av den økende biltrafikken”. Dette er feil medisin som har vært forsøkt før og bare fører til enda mer bilkjøring.

Kan vi (les politikerne) stoppe de opp mot 30 000 innflytterne som hvert år bosetter seg i Oslo-området? Fram til 2018, det året jeg fyller 71, vil jeg altså ha 300 000 nye naboer i Osloområdet. Med ”støyen” etter Regjeringens vedtak om å flytte Veterinærhøgskolen ut av Oslo til Ås i frisk minne, tror jeg ikke flyttestrømmen lar seg stoppe med et regjeringsdecret.

Jeg er selv et produkt av manglende jobbtilbud som odøling tidlig på 60-tallet – hvor Oslo tok i mot meg og mange andre med

åpne armer. Derfor må det selvfølgelig være et reelt valg (med skole, arbeid og bolig) disse nye innflytterne stilles overfor – før de drar og da er røttene fra landsbygda også viktige. Den politiske utfordringen må derfor være i årene som kommer at det må bli mer attraktivt å bo i resten av landet, ellers er det en fare for at Oslo-området kveles på litt sikt.

Det neste ti-året vil åpenbart preges av at klimaproblemene er vår tids største miljøtrussel. Dersom vi ikke klarer å snu utviklingen i tide, vil konsekvensene bli dramatiske. Jeg velger å være optimist og tror at vi kan gjøre noe med det – internasjonalt, nasjonalt og lokalt i Osloområdet. Vil du være med å ta et ansvar?

Snarveier til trivsel – 150 grønne lunger i Bærum

av Wenche Landaas, nestleder Naturvernforbundet i Bærum

Dette er en viktig bok fra Naturvernforbundet i Bærum (NiB). De har gjort det alle kommuner burde sørge for: å kartlegge sine grønne lunger. Idéen til boken ble unnfanget for over to år siden, og siden den gang har mange vært i sving med å kartlegge, registrere, fotografere... Resultatet foreligger nå, i form av en tykk perm spekket med opplysninger, samt en billedrik og informativ liten bok som de har kalt Snarveier til trivsel – 150 grønne lunger i Bærum. Boken viser typiske grønne lunger og deres mange gode egenskaper, og presenterer i tillegg 150 slike naturområder i Bærum.

Fra nei til ja

Styret i NiB opplever, som sikkert mange naturvernere gjør, at man fort kommer i forsvarsposisjon når naturområder og kulturlandskap trues med nedbygging. Vi skriker ulv (fordi vi mener å se ulv), mens mange rundt oss trekker på skuldrene og tenker: nå er disse naturvernerne ute igjen for å protestere, som vanlig. Slik forbindes vi stadig med dem som bare sier NEI. Dette ønsket NiBs styre å gjøre

noe med – vi bestemte oss for å snu det hele og vise hva vi faktisk sier JA til. Vi måtte bli tydeligere på hvilke verdier vi ønsker å hegne om, og hvorfor. Vi ville sette i gang et JA-prosjekt, et prosjekt som skulle vise hva vi var for, og ikke mot.

Bærum – et pressområde

For Bærums del – som er vårt anliggende, men som nok ligner på flere kommuner med storbyer som nabo – var det de

grønne lungene som opptok oss. Et stadig ønske om mer plass til hus, veier, barnehager og annen

Birkelunden. Finnes det en flottere møteplass for festkledde mennesker på 17. mai? Svært viktig grønn lunge i Østre Bærum som er fattig på grøntarealer.

Foto: Karin Brodal

Foto: Tomas Sydbøgger

Engervannsvåtmarken har særegen biotop, er en del av Øverlandsvassdraget som forbinder fjorden med marka. Viktig biologisk område.

infrastruktur, har i løpet av 50 år forvandlet Bærum fra å være en stor jordbrukskommune, til å være en typisk forstad: Bærum har nå kun fem større, sammenhengende landbruksområder igjen, og stadig færre og mindre naturområder, også kalt grønne lunger, mellom bebyggelsen.

På denne bakgrunn la vi en plan for først å kartlegge og deretter presentere de grønne herlighetene som vi har rundt oss i nærmiljøet. For det er jo disse vi til stadighet kjemper for å bevare, fordi vi anser dem som viktige for vår trivsel og helse, og ikke minst for artsmangfoldet. Vi så helt klart at vi måtte få bedre frem verdiene og kunnskapen som knytter seg til naturområder og kulturlandskap, og gjøre dem bedre kjent for så vel politikere, kommuneadministrasjon som befolkningen i Bærum.

En smakebit

Boken Snarveier til trivsel – 150 grønne lunger i Bærum viser bare deler av materialet vi har samlet inn og er således kun en smakebit på hva vi faktisk sitter på av opplysninger. Vår lille databank om grønne lunger beskriver naturstedene mer i detalj, med opplysninger om eier, størrelse, planstatus, betydning i nærmiljøet, estetiske og biologiske verdier, funn av rødlistearter, særtrekk, sjelden flora og fauna, og drøfter noen av truslene som stedene er utsatt for. Alle stedene er også kartfestet. Boken er likevel

jøet, estetiske og biologiske verdier, funn av rødlistearter, særtrekk, sjelden flora og fauna, og drøfter noen av truslene som stedene er utsatt for. Alle stedene er også kartfestet. Boken er likevel

Foto: Karl Brodal

Eikelibakken er et sted som fremmer fysisk aktivitet for barn og unge.

både illustrerende – og rikelig illustrert. Ved siden av bildene for grøntområdene, fremhever vi særpreg ved dem, når de fungerer som møteplass, jordbruksareal, strandsone, friareal, arena for lek og utfoldelse, område med rikt biologisk mangfold, inne-

Foto: Zuzsa Fey

Nes Søndre. Naturen har forsynt Bærum med god matjord, men det er ofte jordbruksarealene som går dukken når tomter til byggeformål søkes.

klemte lunge, turvei, kulturhistorisk sted og skogholt.

Et felles mål

Arbeidet med kartleggingen og boken har vært utført på dugnad. Noe av det første vi gjorde, var å henvende oss til de lokale velforeningene for å innhente opplysninger om viktige grønne lunger i deres nærmiljø. Skjemaer ble fylt ut og utvekslet, stedene plottet inn i diverse registreringsoppgaver og i elektroniske kart. Til dette arbeidet var det nedsatt en prosjektgruppe. Arbeidet var krevende og svært omfattende. Styremedlemmer i NiB og andre frivillige tro til der det manglet opplysninger. Prosjektet vakte begeistring og var samlende for NiB. Mange var ivrige og folk stilte villig opp. Det er ikke få bidragsyttere som har tatt seg noen ekstra turer på sykkel og til fots, for å få notert sine funn i nabolaaget! Etter denne kartleggingen ble stafettpinnen gitt videre til en redaksjonsgruppe, som fikk i oppdrag å samle stoffet i en publikasjon.

Bilder av natur i nærmiljøet

Hvordan skal man best vise verdiene ved grønne lunger, skape begeistring for dem, snike inn kunnskap om dem uten at leseren går lei på side 1? Redaksjonen bestemte seg raskt for å formidle

Foto: Wenche Landaas

Eiksmarka. Å kunne forsvinne inn i en hundremeterskog i tettbebygd strøk, er et ubetalelig gode.

budskapet ved utstrakt bruk av bilder. Et fint bilde sier mer enn tusen ord.

Dermed sprang vi ut på tur igjen – denne gang med kameraet under armen! Et styremedlem som deltok i arbeidet, utbrøt en gang: "Dette prosjektet er så bra for meg, for jeg kommer meg til steder jeg ikke visste om, og som jeg nå er blitt kjent med!" Små skogholt og bevakste skråninger, utkikkspunkter, våtmark med rikt biologisk mangfold, en bakke med monumentale trær midt mellom bygninger eller ved et gatetryss, en hjørnetomt med snarvei så man kommer raskere til trikken. Variasjonen i naturområdene er stor. Vi har forsøkt å fange særpregene med kameralinsen.

Kunnskapen til folket!

Når vi så er kommet i mål med vår kartlegging og utgivelse av bok om temaet grønne lunger, kan vi likevel ikke si at målet er nådd. For kunnskapen vi er i besittelse av, må ut til folket. Vi våger den påstand at bedre kunnskap hos alle, gir bedre vern av grønne lunger.

Det solide grunnlaget NiB har utarbeidet for grønne lunger i Bærum, skal vi bruke videre i vårt arbeid for å verne om de grønne verdiene, for eksempel gjennom innspill til kommuneplanarbeidet. Et annet formål med stoffet er at kommuneadministrasjon og politikere ser verdien i materialet

og benytter det i sitt arbeid for kommunens beste.

Kart og økonomisk støtte

I tillegg til god økonomisk støtte fra Bærum kommune (LA 21-midler) og Norges Naturvernforbund, fikk vi gjennom et godt samarbeid med kommunen fritt benytte deres elektroniske kart.

Foto: Finn Hebbe Johnsrud

Sleiverud og Skarva. Her ble friarealer innlemmet i helhetlige planer, før utbyggingen av området. Et eksempel til etterfølgelse.

Boken ledsages derfor av turveikartet for Bærum, hvor NiB har plottet inn alle de grønne lungene vi har registrert. Et kart virker inspirerende på mange, og anledningen er her til stede for å bli bedre kjent med Bærum.

Våre felles forpliktelser

Norge har forpliktet seg gjennom FNs konvensjon om biologisk mangfold og Den europeiske landskapskonvensjonen. Å bevare grønne lunger er god politikk for å opprettholde biologisk mangfold og kulturlandskaper. Og hvem skal delta i dette arbeidet, om ikke kommunene? Det er her og vi nå kan gjøre en innsats for miljøet; ren luft, vakre omgivelser, helse og trivsel.

Et eksempel til etterfølgelse?

Bærums jordbruksarealer er halvert de siste 50 år, og befolkningen mer enn fordoblet i

samme tidsrom. I Oslo er 4500 mål grøntarealer forsvunnet de siste 12 årene. Dette er oppsiktsvekkende! Å kartlegge sine grønne lunger og deretter følge opp med en handlingsplan, burde stå langt oppe på kommunepolitikernes dagsorden. Eller kanskje noen flere lokallag i Naturvernforbundet føler seg kallet

Foto: Kai Brodal

Åsløkkli. Et av de mange skogholtene i Bærum: vakre furukroner, hvite bjørkestammer, blåveis, e Korn og fugler. Naturens kretsløp og årstidenes skiftninger – i nærmiljøet.

Bærum Natur- og Friluftsråd på plass

av Finn Otto Kvillum, leder i Naturvernforbundet i Bærum

Endelig har Bærum fått en sam- lende organisasjon for naturvern og friluftsliv. Bærum Natur- og Friluftsråd (BNF) ble stiftet 31. januar 2008. Utgangspunktet var at Bærums politikere og ad- ministrasjon ønsket en felles dis- kusjonspartner/motaktør for naturvern- og friluftstinteressene i Bærum. Natur- og friluftstorga- nisasjonene så på sin side store fordeler i en paraplyorganisa- sjon på linje med den idretten har gjennom Bærum Idrettsråd.

Bærum LA 21-turveiselskap, der Naturvernforbundet i Bærum er representert, var en pådriver i ar- beidet med å få på plass en slik organisasjon. Turveiselskapet samarbeidet nært med Natur- og idrettsforvaltningen i Bærum som innkalte relevante organi- sasjoner og alle Bærums velfore- ninger til et møte i kommune-

huset 6. mars 2007. Formålet med møtet var å se om det var grunnlag og stemning for å stifte et natur- og friluftsråd. Det møtte 22 representanter som ga uttrykk for både fordeler og betenkeligheter med en slik paraplyorganisasjon.

Betenkelighetene gikk ut på at ulikheten mellom primærorga- nisasjonene (naturvern- og friluftstorganisasjoner, historielag, ornitologer, jeger- og fiskerfor- eninger, velforeninger, speidere) kan gjøre det vanskelig å enes om en felles plattform. De posi- tive sidene gikk ut på at primær- organisasjonene gjennom en fellesorganisasjon raskere vil kunne fange opp og fronte vik- tige saker som vedrører flere or- ganisasjoners interesseområder. Møtet konkluderte med at det ble opprettet et interimsstyre

som skulle utarbeide forslag til vedtekter og organisasjonsmo- dell. Anna Marie Graff ble leder for interimsstyret. Jeg deltok i interimsstyret som representant for Naturvernforbundet i Bærum.

Stiftelsesmøtet 31. januar 2008 fikk god oppslutning og resulta- tet ble altså at Bærum Natur- og Friluftsråd (BNF) ble stiftet. 16 organisasjoner underskrev stif- telsesprotokollen. Stiftelsesmø- tet valgte også rådets første styre som består av leder, nestleder og fem styremedlemmer. Jon Aage Hveem ble valgt til rådet første leder.

Formålsparagrafen sier at rådet er et frittstående samarbeidsor- gan med formål å arbeide for det enkle friluftsliv og naturvern, herunder sikring av de natur- kvalitetene og naturområdene som muliggjør utøvelse av en- kelt friluftsliv som en helse- bringende, trivselskapende og miljøvennlig aktivitet. En be- tingelse for at en organisasjon kan tas opp som medlem i BNF er at det har det enkle friluftsliv, naturvern eller kulturvern i sin formålsparagraf eller i sitt ar- beidsprogram.

Stiftelsen av Bærum Natur- og Friluftsråd er et stort skritt i riktig retning. Vi har grunn til å glede oss over denne milepælen!

Utsikten fra Kolsås mot Østre Bærum og byen. Dælivannet i forgrunnen.

Foto: Terje Jacobsen

ONSDAGS FORUM

Vi arrangerer fire "onsdagsfora" i april, mai og juni for å løfte blikket utover det daglige.

Foredragene og diskusjonen starter kl 18 i konferansesenteret G9, Grensen 9B, 6. etasje (innerst i bakgården).

Vi serverer kaffe/te og vafler/sveler og lar "hatten gå rundt".

PROGRAM

23. april:

Solidaritet i vår tid – hva er det? Innledninger ved professor i filosofi, Arne Johan Vetlesen, og en fra fagbevegelsen

7. mai:

Norge og rikdommen: Hva gjør oljepengene med oss? Grenser for forbruk? Steinar Lem, Framtiden i våre hender.

De øvrige datoene er 21.5. og 4.6.

Følg med på www.noa.no, i Grevlingen 2/2008 eller i "NOAs ark" (Elektronisk brev som sendes alle interesserte. Meld deg på med en e-post til laila@noa.no)

GRØNT DIKT

Den første Sommerfugl
Som paa et færdigt Maleri
det siste henstrøg af Geni
du, først da alt var skabt, blev givet
af Skaberfantasiens Livet.

Vår forgjenger i ånden,
Henrik Wergeland, ville vært 200 år i år

Terje Sundvoll til minne

Det var med sjokk og sorg at vi like før jul mottok det forferdelige budskapet om at Terje hadde omkommet i en trafikulykke. Den mest positive og entusiastiske naturverneren i Follo var brått revet bort. De som kjente Terje som liten vet at hans interesse for naturen har fulgt ham hele livet. Vi som lærte ham å kjenne i voksen alder opplevde at hans engasjement bare vokste med årene.

Terje var et svært aktivt medlem av Naturvernforbundet i Ski, og kom derfra med i Lokal Agenda 21-forumet. Etter en stund var han den selvskrevne kandidaten til å overta ledervervet. Terje var også en av initiativtakerne da det i 2004 ble etablert et regionalt miljøforum i Follo, der han også ble leder etter kort tid.

Terjes glødende engasjement var til stor inspirasjon for alle oss som jobber for å ta vare på naturen i Ski og Follo. Han lot ingen sjanse gå fra seg til å si fra når noen forsøkte seg på tiltak som truet det biologiske mangfoldet. Han kunne være skarp i kantene i møte med politikere og grunneiere som ikke prioriterte å ta vare på naturen, men glimtet i øyet og det varme smilet var aldri langt unna. Derfor hadde han også mange venner blant mennesker som han ikke alltid var enig med i sak.

Terje var også svært raus med ros når han mente noen fortjente det. Senest 17. desember var det en artikkel i Østlandets Blad der Terje berømmet fire grunneiere i Nordby for deres innsats for å redde kulturlandskapet fra nedbygging.

Mange vil huske Terje fra turer i skog og mark. Flere av oss har vært sammen med ham på eventyrskogregistrering i Gaupesteinmarka. Terje var glad i trær, rare trær og gamle trær. Helst ville han at skogen skulle få stå i fred og utvikle seg uten inngrep. Trillemarka og Gaupesteinmarka sto hans hjerte nær. Det nylige vernevedtaket i Trillemarka og at det nå går mot et verneområde i Gaupesteinmarka ville gledet ham stort.

Under det årlige Ut på tur arrangementet i Nøstvedtmarka var vi på plass med fuglekvitter til ungenes store fornøyelse. Terje gledet seg

like mye som barna når de stolt gjenkjente fuglelåter og fikk meiseboller i premie.

Terje var utrolig kunnskapsrik og hans engasjement og entusiasme smittet lett over på oss andre. Vi som var sammen med ham i lokale og regionale miljøfora har derfor mistet en stor inspirator. Det blir ikke lett å fylle tomrommet etter Terje.

Våre tanker går også til Kari, Emilie og Jørgen som har mistet en god ektemann og pappa.

Stein Kr Martinsen og Laila Støen.
På vegne av Naturvernforbundet i Ski,
Lokal Agenda 21-forumet i Ski og
Bærekraftig Follo

Foto: Gjermund Andersen

Bilkjøring i Marka

av Gjermund Andersen

I den nye Markaloven forslår Regjeringen å innføre en hjemmel for å kunne begrense bilkjøringen i Marka. Det er på høy tid. Trafikken i Marka består av fire kategorier. Trafikk i forbindelse med skogsdriften, trafikk i forbindelse med de fastboende, trafikk i forbindelse med "drift av Marka" og fritidstrafikk.

De tre første kategoriene er i sum rimelig konstante. Skogsdriften har fått redusert transportbehov de siste 20 årene, på grunn av at arbeidet nå utføres av et fåtall hogstmaskinlag mot tidligere flere hundre skogsarbeidere. "Driften av Marka" har antakeligvis medført noe økt kjøring, men mindre enn nedgangen i skogsdriften. De fastboende har til nå ikke vært noe problem. De er både få, og de prøver i stor grad å unngå kjøring til tider det er mange turgåere på veiene.

Problemet ligger i den siste kategorien, fritidskjøringen. Vi snakker her om tre typer:

Den første er allmenn ferdsel på veier som er åpne for allmenn ferdsel mot betaling av bompenge. Utviklingen her følger samme mønster som bilbruken i samfunnet for øvrig.

En annen gruppe er kjøring på veier som er åpne for allmenn ferdsel, og hvor det er mange hytter (eks. Løvliå- og Øyungen-områdene). Her har utviklingen fulgt den økte bilbruken i samfunnet generelt, og som del av økt bruk av fritidsboliger spesielt.

Den siste gruppa er trafikken på de lukkede veinettene, tilhørende store skogeiere, kommuner og allmenninger. Her ser vi en annen og sterkere utvikling, og som også i større grad skader det allmenne friluftslivets interesser. I større og større grad øker presset for å kommersialisere utmarka. Økt satsing på utleie av hytter og jakt, det så-

kalte event-markedet og "villmarksturisme" basert på høy grad av tilrettelegging, er et nytt og betydelig vekstmarked. I Nordmarka har det vært en spesielt stor økning i biltrafikken, som følger av at alle tidligere skoghuser og koier blir leid ut som hytter. Mens man tidligere ikke aksepterte kjøring til hyttene annet enn i forbindelse med materialtransport etc, er tilgangen til kjøring nå en del av "produktet", som muliggjør en sterk økning i prisnivået på utleie. Tilsvarende gjelder utleie av småviltjakt. Resultatet er en sterk økning i biltrafikken i Marka. "Villmarksturisme" og bruk av Marka til "events" er ikke mye utbredt ennå, men leserinnlegg de siste årene tyder på at problemet er økende. Eksempelvis foregår det slik virksomhet på Kirkebyvungen i Romeriksåsene og i tilknytting til Kikutstua i Nordmarka.

En fjerde trend er at lukkede selskap, kurs og seminarer avholdes på markastuene med biltransport inn.

Hver enkelt tur kan synes ubetydelig, men summen er blitt uakseptabel. Det er derfor bra at loven gir adgang til å regulere kjøringen. NOA har følgende forslag til løsning, som vi tror kan være akseptabel for de fleste:

- De fastboendes og skogsdriftens kjøring fortsetter som før
- Trafikk i forbindelse med "drift av Marka" reguleres slik at kjøring som ikke har en streng Marka-

funksjon ikke tillates, og at kjøringen kun foregår fra nærmeste bom og ut igjen, uten gjennomkjøring. (Det er mange eksempler på at kjøretillatelse benyttes til ren fornøyleskjøring.)

- Fritidstrafikk på allment tilgjengelige veier. Her bør prinsippet "opp, men ikke inn" være styrende. I Oslo kan vi kjøre opp til Frognerseteren eller Solemskogen, men vi får ikke lov å kjøre videre til Tryvannsstua eller Lilloseter. Tilsvarende bør gjelde i Marka for øvrig: Det er lov å knappe ned på motbakkene ved å kjøre opp på kanten, men ikke å kjøre innover i turterrenget. I praksis vil dette medføre at en del av kjøringen stanses "oppe på kanten", i Markas ytterkant, mens de indre delene blir bilfrie.

- For de større regulerte hytteområdene er det vanskelig å stanse trafikken for dem som eier hyttene, men det må være mulig å innføre prinsippet om "opp, men ikke inn" for de som ikke skal til hyttene, og begrense adgangen til kjøring på de mest belastede tidspunktene på lørdager, søndager og helligdager.

- Fritidskjøringen på de lukkede veinettene må forbyes. Tidligere praksis med materialtransport må selvsagt aksepteres, men ikke ordinær adkomst til hyttene.

Disse reglene bør gjelde helt uavhengig av hvem som er grunneier på de ulike veiene. For Løvenskiold er det et tilleggsmoment. I 1950 inngikk godseieren en over-

enskomst med Oslo kommune om forvaltning av nedslagsfeltet for drikkevannet. I denne avtalen reguleres bilkjøring. Videre åpnes det for å leie ut skogshusvær som ikke er i bruk til "sportsungdom". Avtalen er ikke særlig presis på begrensning av kjøring i forbindelse med slik utleie, men intensjonen

er tydelig. Kjøring skal unngås, og det er rimelig å anta at "sportsungdom" var en ønsket gruppe, da den i stor grad er i stand til å ta seg inn uten bruk av bil eller motorsykkel. Spørsmålet blir da om Løvenskiolds nye praksis, med utleie av hytter og rettigheter til småviltjakt med kjøretillatelse er

i tråd med "overenskomsten"? NOA har tro på at de reglene vi skisserer vil gjøre Marka til et enda bedre område for friluftsliv. Begrensningene er ikke urimelige, de berører et fåtall, ofte privilegerte personer, og vil bedre situasjonen for det store flertall av Markabrukere.

Salting av veiene – et betydelig naturvernproblem

av Steinar Myrabø, leder Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum

Naturvern innebærer at en skal verne naturen både mot fysiske inngrep og forurensning. Det er mye viktig natur også i nærmiljøet der vi bor, ikke bare oppe i Marka. Vi jobber hovedsaklig med en rekke arealinngrep, der vern og bevaring av naturen, spesielt vassdragsnaturen (inkludert dyreliv) er en viktig del. Lokallaget arbeider for øyeblikket blant annet med forurensningen av Leira, og vi er Naturvernforbundet/NOAs representant i referansegruppa i et foregangsprosjekt ved innføring av EUs vanddirektiv.

Arbeid med samferdsel er også naturvern, spesielt med hensyn på bygging av nye veier og forurensning fra biltrafikken. Særlig er veisaltingen i fokus nå. I den anledning har vi nylig i samarbeid med Naturvernforbundet sentralt skrevet et faktaark om veisalting (Faktaark 1/2007) og de uheldige virkningene det har på naturen. Nedenfor kan dere lese om hvorfor det er så viktig at vi også legger vekt på å jobbe med slike saker.

Miljøeffekter av veisalting

Det er først i nyere tid at veisalting virkelig har fått stort omfang.

Årsakene er flere. Vi nevner særlig økt trafikk, men også stadig sterkere krav til bare veier, blant annet grunnet piggdekkforbud. Årlig strøs det om lag 200 000 tonn salt på norske veier. Det tilsvarende om lag 30 kg salt per kvadratmeter saltet vei. På sterkt trafikkerte veier blir det brukt opp til 45 tonn salt per kilometer i sesongen. Fra 2000 til 2005 ble bruken av veisalt fordoblet, og det totale saltforbruket på norske veier er sterkt økende. Norge har størst forbruk av veisalt i Norden: nær dobbelt så mye veisalt per kilometer i gjennomsnitt for vintersesongen som Sverige.

Rapporten Kjemisk tilstand i vegenære innsjøer, skrevet av NIVA på oppdrag for Statens vegvesen, viser at saltingen har mer alvorlige effekter enn hva en tidligere har trodd. Det er påvist at veisalting påvirker både ferskvann, grunnvann, vegetasjon og biologi. Statens vegvesen har selv gjort en del undersøkelser på effekten og miljøkonsekvensene av veisalting. Grovt sett er miljøkonsekvensene omtrent like store for både natriumklorid og magnesiumklorid.

Flere forskningsinstitusjoner mener at det trengs mer forskning

og må gjøres flere undersøkelser av konsekvensene av forurensning ved veisalting.

Norges Naturvernforbund støtter dette, men godtar det ikke som en unnskyldning for manglende tiltak. Det foreligger nok kunnskap til å kreve vesentlig reduksjon i veisaltingen og tydelig praktisering av føre-var-prinsippet også på dette miljøområdet.

Giftvirkninger

Natriumklorid inneholder ca. 60 prosent klorider og 40 prosent natrium. Om Statens vegvesen vil gå over til magnesiumklorid, inneholder den ca. 75 prosent klorider og 25 prosent magnesium. Kloridene er drepende, de er lettløselige i vann med ionebinding og de tar med seg tungmetallene og andre forurensninger. Likevel trenger ikke Statens vegvesen søke om tillatelse til å forurense vei, privat grunn eller statlig grunn utenfor veien ved salting.

Bønder uttrykker i økende grad bekymring for at saltet også er skadelig for jordbruket. Vann er en av de viktigste innsatsfaktorene i landbruket. Veisaltet kan også være skadelig for dyre- og planteproduksjonen langs veiene og ved de forurensete innsjøene.

Ett tonn veisalt inneholder ca. 100 gram ferrocyanid – tilsatt som antiklumpemiddel. Dette er fem ganger mer enn maksimumskravet som Mattilsynet setter. Ifølge Jordforsks rapport (UTB 08/2004) til Vegdirektoratet, danner ferrocyanid i naturen svært giftige forbindelser i sure miljøer. Veisaltet påvirker planter og dyr i jord, vann og vassdrag og gir i sterke konsentrasjoner gifteffekter på diverse levende organismer.

Jord

Natriumet vil inngå i de kjemiske prosessene i jorda og vil kunne føre til dårlig jordstruktur og nedbrytning av jordaggregatene. Det vil føre til redusert stabilitet i jorda, og faren for erosjon øker. Jorda vil også få dårlig permeabilitet for luft og vann. Natriumet vil i tillegg kunne føre til utvasking av plantenæringsstoffer som kan redusere planteveksten. Høye konsentrasjoner av tungmetaller i veinære omgivelser vil også kunne vaskes ut på grunn av ionebytte, noe som vil gi økte akutte og kroniske negative miljøeffekter og være en betydelig risiko for dyr og planter. Jordforsk skriver i sin rapport at det i avrenningen fra saltet vei er målt betydelige mengder krom, bly og til dels PCB. Dette bekreftes i den nyere forskningen som NIVA har lagt fram.

Vegetasjon

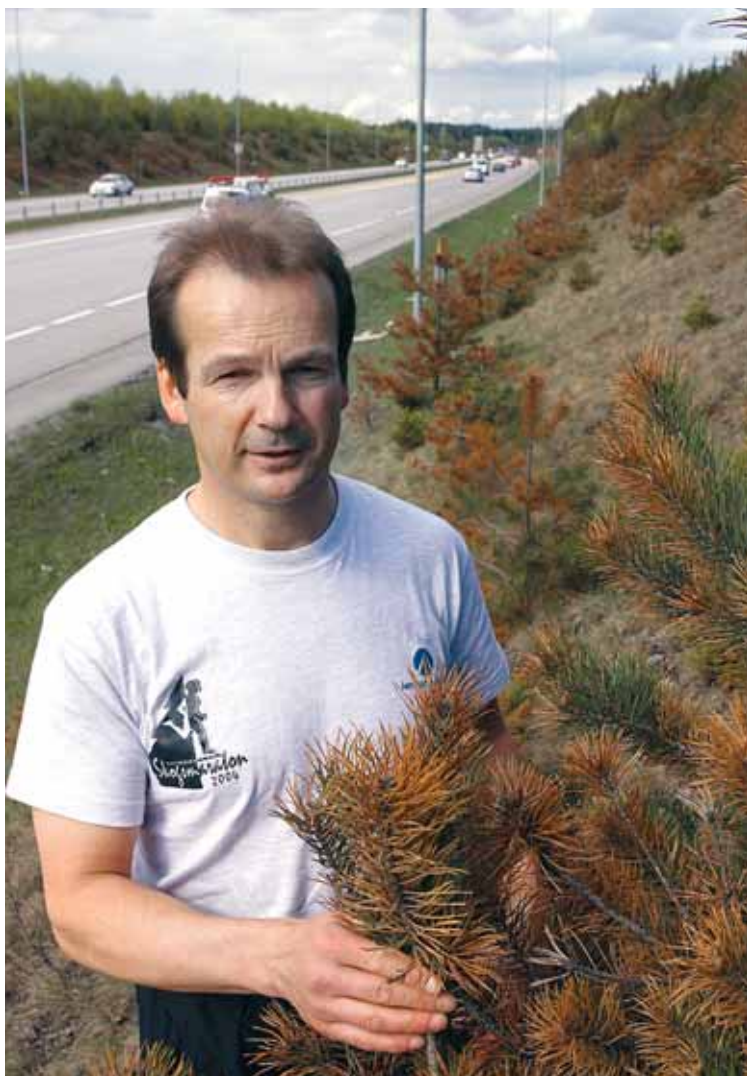
Blader og nåler blir brunsvidde når saltet hefter seg på vegetasjonen eller tas opp gjennom rotsystemet. Kjemisk ubalanse i rotsonen reduserer plantenes evne til å ta opp vann og andre næringsstoffer. Fotosyntesen reduseres. Trær blir mindre motstandsdyktige mot innsektangrep. Enkelte steder fører saltet til død vegetasjon langs veiene.

Vann, innsjøer og vassdrag

Sterke saltpulser, spesielt i starten av smelteperioder, kan føre til akutte toksiske problemer når vannet infiltrerer ned i grunnen eller renner av som overflatevann til bekker og vassdrag. Nye undersøkelser viser at mange små tjern og innsjøer som ligger langs veiene, får salt bunnvann. Det tunge bunnvannet resulterer i oksygenmangel og endring av de naturgitte forholdene i innsjøer som naturlig fullsirkulerer.

I andre tilfeller vil saltet føre til fullsirkulering av stabile innsjøer. Det er da fare for algeoppblomst-

ring og frigivelse av andre stoffer som kan være biologisk svært uheldig, for eksempel giftig gass (hydrogensulfid), tungmetaller og organiske miljøgifter som PAH. Dette kan både ha store konsekvenser for livet i og omkring innsjøene, samt gjøre dem uegnet som badevann. Salte innsjøer kan også bli uegnet som kilder for vanningsvann. Eksempler fra USA viser at tilstanden noen steder er blitt så ille at ferskvann i praksis har blitt brakkvann og til og med ferskvannsfisk får store problemer med å overleve. En tredel av undersøkte innsjøer

Steinar Myrabø viser brune og døde trær i en kantsone på 10-20 meter fra E6 i skråninger på strekningen Jessheim-Hauerseter.

Foto: Morgan Andersen, Romerikes Blad

(18 av 59) er sterkt forurenset av veisalt. Bare i Sør-Norge ligger toltalt 1200 innsjøer innenfor en 200 meters grense fra saltet vei.

Grunnvann

Mye av veisaltet ender i grunnvannet, og på sin vandring fra vei til grunnvann er saltet, som nevnt, i stand til å ta med seg mange andre stoffer, hvorav noen kan være farlige. Når veisaltet først er kommet i grunnvannet, er det naturlig at det sprer seg til brønner i nærheten. Grunnvannskvaliteten kan bli betydelig forringet, og grunnvannet kan bli uegnet som drikkevannskilde.

Det gradvis økende saltinnholdet i ulike drikkevannskilder, har ført til at vannet er blitt så farlig å drikke at den første gårdbrukeren allerede har avvirket driften. Vannprøver i grunnvannsbrønnen, som plutselig fikk salt vann sommeren 2005, viste at saltmengden var farlig for både mennesker og dyr, nesten 500 ganger over normalen. Gårdbrukeren måtte også stenge campingplassen da Mattilsynet sa nei på grunn av ureint vann. Den høye saltkonsentrasjonen kan også føre til andre ulemper, som ødelagte varmtvannsbereidere og lekkasjer i rør.

Bieffekter av saltingen

Det brukes i størrelsesorden flere hundre tusen liter konsentrat av spylevæske (isopropanol). I tillegg anvendes mange tusen liter sterkt kjemiske vaske-/rensemiddel, spesielt for å få fjernet salt og klebrig oppløst asfalt. Samlet går dette rett ut i våre naturomgivelser og nærmiljø uten rensing.

Saltoppløsningen tærer på menneskeskapte installasjoner både over og under jordoverflaten, for eksempel nedbrytning og korro-

sjon av betong og armering i bruer og bygninger. Den tærer på kjøretøy (rust- og korrosjonsskader også på vitale bildeler) og fører til ulike plager for både tobeinte og firbeinte trafikkanter.

Det er beregnet at veidekket ved salting slites fem ganger fortere enn uten salting. Frostsprengning hele vinteren fører til at hull og langsgående sprekker blir stadig større. Salt- og asfaltstøv fører til store problemer med svevestøv, spesielt i de største byene.

Konklusjon og krav

De mange miljøproblemene som veisaltingen forårsaker, tilsier at det ikke må være tillatt å salte annet enn under ekstreme værforhold, som underkjølt regn. Det blir også pekt på at veisalting fører til trafikkfarlige situasjoner, blant annet som følge av saltsørpe og vanskelige føreforhold. Organisasjonen Stopp Veisaltingen har i flere brev til Miljøverndepartementet og Samferdselsdepartementet bedt om at det blir gjort en seriøs vurdering og oppsummering av problemene som følge av veisalting. Se www.stoppveisaltingen.no.

Norges Naturvernforbund krever at myndighetene tar miljøproblemene ved veisalting på alvor. Selv om det er behov for mer forskning for å klargjøre miljøkonsekvensene, foreligger det nok kunnskap, blant annet virkninger på overflatevann, innsjøer og vassdrag og grunnvann i nærområdet til veinettet, til å stille klare krav om umiddelbar vesentlig reduksjon i bruken av veisalt og tydelig praktisering av føre-var-prinsippet også på dette miljøområdet. Innføringen av EUs vannrammedirektiv vil forhåpentlig bidra til å få fortløp på dette.

Bra og mindre bra ved utkastet til loven om Oslomarka

Markaloven skal sikre:

- Varige grenser for Marka
- Markas kvaliteter for friluftsliv og naturopplevelse
- Adgang til å frede områder for friluftsliv
- Restriksjoner for bilkjøring
- Samlet forvaltning av Marka i ett eneste regime

Det gledelige ved loven:

• Varige grenser vil sette en endelig stopper for utbygging i Marka for de nitten kommunene som sogner til Marka. Med den nye loven vil det også bli vanskelig å etablere andre større anlegg innenfor Markagrensen.

• Med denne lovteksten skal det bli mulig å verne områder for friluftsmål og naturopplevelse. Til nå har grunnlaget for å verne områder i Marka vært naturverdier i form av sjeldne arter og landskaper.

• Det vil med den nye loven bli adgang til å begrense den økende fritidsbruken av bil i Marka.

• Det legges opp til en forvaltning av loven i ett organ; Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Det skuffende ved loven:

• Det er en uakseptabel mangel at den ikke også omfatter skogbruket, som fortsatt skal forvaltes etter skogloven og forskriftene til dagens Marka-forskrifter. Ved å utelate skogbruket vil en vesentlig trussel mot opplevelsverdier fortsatt bestå. Skogsdriften må underlegges den samme forvaltning som de øvrige aktivitetene i Marka skal få.

• Loven gir ikke kulturminner og kulturlandskapet den nødvendige beskyttelse. Setervoller får gro igjen, rester av fløtningsanlegg får forfalle, tradisjonelle stier og løyper får forsvinne. Marka-plassene fraflyttes og blir leiet ut som fritidsboliger med innmark som gjøres mer utligjengelig for allmennheten.

• Vi vet ikke hvilken adgang det skal bli for dispensasjoner. Fra første stund må forvaltningen følges, så ikke en liberal praksis for feste seg.

Sett og sakset

Trykk og mottrykk

Samfunnsbyggeren Europark har bøtelagt t-banetraffikanter med kr 700,- for parkering ved Skøyenåsen t-banestasjon med støtte av Oslo Sporveier fordi enkelte ikke reiser med t-banen likevel. Der skal det nå koste kr 40,- per dag, nok til to bomringpasseringer.

Omtalt i flere medier rundt 10. januar 2008

Den virkelige klimabomben

Joda, vi hadde planlagt å redde jordkloden. Men ikke om det blir for dyrt. Anders Heger formulerer regjeringens tanker Lille julaften,

Dagsavisen 23. desember 2007

På tvers av rødgroen partipolitikk

Vi tror ikke tekniske løsninger på miljøproblemer løser noe på lang sikt.

Jens Gram og Bredo Berntsen i Grevlingen 4/2007

Og vi som er verdensmestere i naturvern

Tall fra 2006 om hva som blir brukt på forskning om fornybar energi (i mill kroner): Danmark 242, Sverige 201, Finland 109 – og Norge 44.

Kilde: Det internasjonale energibyrået

Fra 1971 til 2021, sanndrømt?

Midt mellom NATO og EEC oppdager man av alle ting olje på norsk territorium, som om det ikke var ille nok å være nord-østflanke! Det er en del av marerittet at det norske oljefunn er den største ulykke som har rammet dette landet – det kan bli en landsulykke som stiller alt annet som har hendt oss, fullstendig i skyggen. Det verste er at jeg er sanndrømt.

Jens Bjørneboe har drømt i Orientering 6. mars 1971 (fra Ny Tid 2. nov. 2007)

De nære ting

Det er noe vi jobber knallhardt for her – at ikke linje 3 til Mortensrud skal utvides og bli lengre. Akkurat per i dag så er det helt perfekt. Det er veldig sjeldent at man ikke får sitteplass når man går på på Bøler.

Egil Hegerberg intervjuet av Andreas Aubert i =Oslo februar 2008

Tsunamien

Det mest absurde foto fra sekundene før tsunamien traff strendene i Indonesia en 2. juledag har vel fotballtreneren Espen Olafsen tatt. Den ti meter høye veggen av vann reiser seg hundre meter fra stranden. Ufortrødent fortsetter to joggere likevel langs vannkanten. Det skrises og højes til dem i fortvilelse, men de hører ingenting og ser ingenting. Med musikk eller en intervalltreningsspedagog på øret lever de ennå noen sekunder i sin egen rare verden. Beretninger forteller at alt av dyr for lengst har trukket opp i høyden. Hva er det med oss – deg og meg – har vi "foredlet" bort de viktigste instinktene? Værer vi ikke lenger fare?

Min vante tro rusler jeg rundt oppe ved Lauvtjern og småsnakker med min gode venn, naboens puddeltispe Leika, om livets merkverdigheter, og finner en god, litt morken stubbe å sitte på. Noen har alt og noen har ingenting. Leika er blant mine mest forståelsesfulle tilhørere – hun legger langt mer vekt på å forstå oss mennesker, enn vi på å forstå henne.

En gang for mange år siden, før klimavoter var på alles lepper, satt jeg i en smal elvebåt på en stille elv på Borneo. Oppe i et tre i jungelen ved elvebredden satt en stor og tykk nesape-hann med sine kvinner rundt seg. Nede i båten satt jeg, også stor og tykk med kvinner rundt meg. Vi så hverandre lenge inn i øynene. Vi målte hverandre og hadde telepatiske en forståelse for hverandre, prøver jeg å innbille meg. I allfall målte vi hverandre.

Jeg har lenge lurt på hvordan jeg skulle få gitt han en håndrekning nå mens skogen hans blir soyaplantasjer. Denne stubben får bli mitt ytterst spede forsøk – værere vi ikke lenger fare?

Vi høres av.

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Finn Otto Kvillum, Pb 252, 1319 Bekkestua, 67542375, 90579532, ott-kvil@online.no
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, gretetrond@online.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Steinar Myrabø, Granerud, 2034 Holter, 91657691, smyrabo@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Årnes, 63903193, 92463277, marifro@online.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schølberg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66911437, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Oppegård:	Gunnar Larsen, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66802120, g.unni@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Sverre Solberg, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 63812145, 95998790, solsver@online.no
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupestein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Eirik Selmer-Olsen, Kolsåsveien 5, 1555 Son, 64959324, 48001278, eiselm@online.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 64963999, 98849397, helerk@start.no
Studentlaget i Ås:	Victoria Maria Kristiansen, Pb 623, 1432 Ås, victoria.kristiansen@student.umb.no
Østkanten Naturvernforbund:	Bodil Motzke, Lindbäckv. 23F, 1163 Oslo, 22673177, 40497909, ostkanten@naturvern.no
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Heidimarie Evensen, Krusesgt. 5A, 0263 Oslo, 40856024, jmanders@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

FET: Marte Rostvåg Ullveit-Moe, Elvetun, 1900 Fetsund, 63884643, 97595967, marterum@oikos.no FROGN: Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943 HURDAL: Pipaluk Møller Lund, 66107156, pipaluk.lund@eidsvoll.kommune.no NITTEDAL: Hemmersbach Hiltrud, Gamle Trondheimsv. 39, 1481 Hagan, 67079544, hiltrud.hemmersback@c2i.net RÆLINGEN: Tom Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, 63839835, tbengt@broadpark.no SØRUM: Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933 ENEBAKK: Kjell Arild Ødegård, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebakk, 47382810, tobjoelo@online.no

Farvel til norsk natur?

Sigmund Hågvar og Bredo Berntsen har tatt det løft det er å sammenstille alt tilgjengelig av data; flyfotos, bilder, karter, forskningsresultater og statistikk for å vise hvordan vår norske natur svinner inn. Det har ikke vært gjort tidligere – og vil bli en slugger i naturvernarbeidet, riktig anvendt. Boken kommer etter planen i mars.

Norsk natur spises opp bit for bit. Areal er en endelig størrelse, vi har bare dette arealet, og dagens arealforvaltning bidrar til en nedbygging av områder som Stortinget har lagt vekt på at skal ivaretas.

Ekte urskog er praktisk talt borte og utgjør langt under en prosent av skogene våre. Gammelskog (trær over

160 år) utgjør bare 2,3 prosent. Halvpartene av rødlistede arter lever i skog. Kalkfurskogene med rik flora er truet. Villmarksområdene i Sør-Norge, definert som arealer mer enn 5 km fra vei eller inngrep, utgjør nå bare fem prosent. Akershus, Øst- og Vestfold har mistet all villmark. Hele 3800 arter er truet fordi vi bruker arealene feil. Våtmarksområder og elvedeltaer, livsviktige for trekkfugler, er blitt en truet naturtype.

Kulturlandskapene forsvinner, særlig blomsterrike slåtteeenger som er så viktige for artsmangfoldet. En tredjedel av de rødlistede artene holder til i kulturlandskapet. Byenes grønne lunger bygges ned. Oslo fortsetter å tape sine grønne arealer, som er så viktige for folks trivsel.

Bygging i strandsonen langs kysten avtar ikke, og i noen fylker er den fortsatt økende. Omfattende vindmølleplaner er en ny trussel mot kystnaturen. Bygging langs vassdragene øker. De små vassdragene trues nå av småkraftverk, selv i vernede vassdrag. Nye kraftlinjer kan ødelegge enestående natur.

Vi har et europeisk ansvar for villreinen. Sør-Norges bestand er nå delt i 23 mindre bestander som alle er sårbare. Bygging i skoggrensen og på snaufelt har økt med 25 prosent på de siste 20 årene.

Vei ut av uføret? Forfatterne mener det er fullt mulig med en redningsaksjon for vår naturarv. Men da må det tas helt andre politiske grep: Betydelig mer natur må vernes. En naturmangfoldslov og en ny plan- og bygningslov må på plass. Kommunenes sterke forbruk av natur må bremses, og deres miljøkompetanse må økes. Ni av ti kommuner har sagt opp sine miljøvernkonsulenter. Styringen av arealbruken må løftes opp på et høyere nivå.

Med en viss frykt venter vi å få sannheten svart på hvitt.

Sigmund Hågvar og Bredo Berntsen
Norsk natur – farvel?

En illustrert historie
Unipub Forlag
Innb. Fargeill. Ca 250 sider
ISBN 978-82-7477-313-4

KOMMER I MARS

Hva skal vi konsentrere oss om i NOA?

I Marka-arbeidet har vi skogbruket og opplevelsesverdiene for oss selv. I bymiljøet er trærne vårt særpreg. Maridalen, Bygdøy, Tanum og Svartskog er saker hvor også andre jobber, men hvor våre initiativ har syntes og gitt identifikasjon, gjerne sammen med lokallagene. Det er mange som jobber med menneskets miljø, og relativt få som jobber med naturvern, motivert i at naturen har en egenverdi i tillegg til nytteverdien for oss mennesker. Samferdsel, areal, avfall, energibruk og andre for NOA nye felter har også andre aktører. Slik ordla vi oss overfor lokallagene og noen til. Noen lokallag har sendt oss noen kommentarer.

Nannestad og Gjerdrum

Der mener man klart og greit at NOAs arbeid er alt for mye fokusert på skog. Naturvern innebærer at en skal verne naturen både mot fysiske inngrep og forurensning, og det er mye viktig natur også i nærmiljøet, ikke bare oppe i Marka. De jobber nå blant annet med forurensningen av Leira og er med i referansegruppa i et foregangsprosjekt ved innføring av EUs vanddirektiv. Videre med veisalting og de uheldige virkningene det har på naturen. (Se egen artikkel av Steinar Myrabø i dette heftet.) Ellers jobber de med en rekke arealinngrep, der vern og bevaring av naturen, spesielt vassdragsnaturen, inkludert dyreliv, er en viktig del. Arbeid med samferdsel er jo også naturvern, spesielt med hensyn på bygging av nye veier og forurensning fra biltrafikken.

Bærum

Der arbeider de mest med arealpolitikk omfattende grønne lunger, kulturlandskaper (jordvern), elvene og Marka. I de seneste årene har bevaringen av det biologiske mangfoldet stått mer og mer i fokus for dem. Det er mulig at de i tillegg vil arbeide mer med klima- og energisaker etter hvert i et lokalt perspektiv. I Bærum er det nå stiftet et Bærum Natur- og Friluftsråd som skal bli et felles talerør for naturvern og det enkle friluftsliv. Det skal bli en motvakt til det dominerende Bærum Idrettsråd. (Se egen artikkel av Finn Otto Kvillum i dette heftet.) De har også hatt gående et stort prosjekt der de har registrert de fleste grønne lungene i Bærum. (Se egen artikkel av Wenche Landaas i dette heftet.) Når det gjelder Tanumplataet, så har de gjort et fremstøt overfor kommunestyrerepresentantene nylig og har god tro på at de nå endelig skal få til et vern.

Oslo Nord

Der mener de at akkurat nå er tiden moden for å gjøre noe med Oslopakke 3, og få turveiene inn i den. Det er for tiden mange muligheter for å få forbedret den. Ellers fremholder de at natur og kultur inne i byen og langs sjøsiden er viktig.

Vi oppfordrer til ytterligere kommentarer!

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

B

NORGE

P. P.

NOAs ÅRSMØTE 2008

Det innkalles med dette til NOAs årsmøte for 2008
onsdag 2. april kl 18.30 i Miljøhuset G-9, konferansesenteret
(Grensen 9b, Oslo, helt innerst i gården).

Alle medlemmer av NOA er velkommen.

Saker til behandling:

1. Konstituering av årsmøtet
2. Årsberetning for 2007
3. Årsregnskap for 2007
4. Arbeidsprogram for 2008
5. Budsjett for 2008
6. Valg av NOAs styre, valgkomité og revisor
7. Forslag fra styret om endring av vedtektenes §4:
Tidspunktet for avholdelse av årsmøtet m.m
8. Eventuelle saker og forslag innkommet i henhold til
NOAs vedtekter

Sakspapirene til årsmøtet legges ut på www.noa.no
senest 14 dager før møtet, eller kan fås på kontoret.

Etter årsmøtet blir det foredrag ved forfatterne om boka
NORSK NATUR – FARVEL? av Sigmund Hågvar og Bredo Berntsen,
med påfølgende diskusjon.

VELKOMMEN!
Hilsen styret i NOA

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)